

As Cantigas de Fina

Concello de Tordoia

Maio 2015

PRÓLOGO

"As Cantigas de Fina" é unha breve recopilación que nace co propósito de dar a coñecer parte das cantigas realizadas por unha das nosas veciñas e tamén brindarlle desde o Concello un humilde recoñecemento a súa autora con motivo da celebración do Día das Letras Galegas deste ano 2015. Josefina García Castro, natural de Bedrobe, reside na Pontepedra desde fai anos. Na súa infancia puido ir moi pouco á escola, había que traballar no campo e tan só acudía de cando en vez, pero o non poder instruírse como a ela lle houbera gustado, non foi impedimento para que un bo día, fai arredor de quince anos, surxira a súa primeira estrofa na aldea de Seixán ao pasar xunto ao picho que se atopa preto da rectoral:

"A auga nace no túnel
corría polo reguiño,
cae polo picho de pedra
bañábase o paxariño":

Así naceu a vocación desta muller, que a día de hoxe segue a compoñer co mesmo entusiasmo do primeiro día.

O Concello agradece a Fina que nos facilitara parte das súas composicións para así poder difundilas e darllas a coñecer a todos os vecinos.

Parbéns Fina.

Antonio Pereiro Liñares
Tordoia - Maio 2015

A Pontepedra antiga

Fina García. 2014

Concello de Tordoia, poñía nun pergamiño,
líase cando pasabas, andando polo camiño,
ao carón da ponte grande, Irmandade e as escolas,
concello e xulgado, nenos e nenas que glorias.
Os mestres desas escolas, que había naquel entón,
dos nenos don Salvador, das nenas dona Ascensión.
Era o señor Alfredo oficial de axuntamento
e a súa muller a mestra das nenas, un rexemento.
Traballaba na Irmandade Ricardo más Marcelino,
cando lles secaba a gorxa fánlle mandar un viño.
Camiño de Salgueiroas, un pouquiño máis arriba,
Preciosa e a Morena todas cheas de alegría.
Anda Xan co seu sombreiro, tirando auga do pozo
e Rosa coa súa criba, escollendo nos carozos.
Voume á do Zapateiro, ademais teño bo apuro
onte quedei ás escuras, vou buscar gas e carburo.
A formariga na cama, acochadiña na manta,
o meu neto nunca chega ata que a melra non canta.
Dosinda e maila Muíña, preto da ponte cativa
unha era tecelá, outra vestidos facía.
A carón da ponte grande boura o Ferreiro nos ferros
que está calzando legóns, e nas rellas dos arados,
toca que toca na forxa, os carbóns están colorados
ei vai martelo e zafra, veñan rellas dos arados.
O señor Valente dixo: "están as galiñas na horta",
atravesou a taberna, foi abrir a media porta.
Pola porta do carballo, saíu o señor Valente
e díxolle a Antón de Pereiro: "hoxe pásache ben xente"
Coa canada de leite, de muxir vén Vangalina,
vouna coar de contado, que a Caetana vén axiña.
Que olor tan saborosoño sae da lareira de Pereiro,
Elvira está cociñando, que lle vén un becerreiro.

Andando polo camiño, co seu chaleco e sombreiro,
co seu folecho de millo vai moer Antón de Pereiro.
Vou mirar se teño carta, se a trouxo o carteiro,
Elvira fai no cocido, dan comidas na de Pereiro.
Os de Pereiro dúas casas, unha embaixo outra enriba:
correos e con taberna, becerreiros e comida.
Vaia tormenta que veu, o río botouse por fóra,
Pereiro xa voltou pra casa, que o muíño lle acora.
Pilucha coa súa taberna e cunha lareira altiña,
cun recorte polo medio pra ver a tixola axiña.
Ei vai o señor Enrique, para traballar no xulgado,
vestido de gabardina na man uvas nun ramallo.
Na festa de San Isidro, rifábbase como agora
no carballo de Valente colgaron a sachadora.
Evaristo e más Carme nos seus filliños criaban,
Evaristo foi a mina e no titán amañaba.
Dicía o doutor Camiño, aos que tiñan gripallada,
nin muller nin cousas frías e oito días na cama.
Aquí lle traio este raxo, por algo somos amigos,
deixo naquela saqueta ferrado e medio de trigo.
A Señora Maripepa bo moletiño facía
e pasabamos os de Tañe pola corredoira arriba.
Quentaba o forno con leña que do Pedroso traía,
cun cornecho ben feito, non vexas o que sabía.
Quique que na súa casa algo de banco che tiña
e tiña unha caixa forte gardando na soldadiña.
E Evaristo da Abeleira puxo muíños a moer,
e ao Herdeiro e a Evaldo rematou por lle vender.
José e más Manuela polo camiño de Arcai
fixeron a casa na Rega, escoitan as rás cantar
Recordo a do Herdeiro e más os seu almacén,
vendía abono, houbo cine, e fixo salón tamén.
E Manuela de Farruca, auga fresca carrexaba,
pra o mestre e más pra mestra, pra que lavasen a cara.
Auga do pozo de Xan, con sellas e con caldeiros
que che tiña pretendentes en cada un dos vieiros

A ponte cativa de Mosquera

Un arró grande na beira, cheo de roupa a branquear
as silveiras coroadas de cerellos a enxugar.
O lavadoiro é de pedra, ao carón dunha pontella,
a auga que vén da Algaria, a lavar mala centella.
Germán petaba nos coiros amais vendía tixolas,
Carmucha agulla e dedal, remendando nas cirolas.
Suares ca súa vara, chega Rosa ca tixeira
a xente pide que pide, a roupa na tarandeira.
Pena e maila muller, os dous ben namoradiños,
el compraba nos carabullos, ela cosía vestidos.
E Consuelo, a viúva, fixo alí a súa casa,
escoitaba como o río ruxía cando pasaba.
E Pepa e máis Jesús, a casa ao raioliño,
a súa filla Maruja, cocía no moletiño.
Manuel e máis Hermosinda, eles no penso vendían,
ademas das súas cousas, ao cordel lle atendían.
Calviño empezou con churros e vendendo nunhas chatas,
fixo salón e dou caldo, e ten bar de catro estacas.
Pedro quentando no forno, Encarnación a amasar
mira como está a masa, que o forno xa logo está.
Estaba Castro máis arriba, con portas e con ventás,
carros arados e grades, e o que lle pidan máis.
Ricardo facendo zocos, e vendendo zapatillas,
con zapatos do comercio, así fixo marabillas.
E o xastre máis Maruja, cos seus traxes a medida,
que traballaban de noite, que non lle chegaba o día.
Manuel de Baixo e Maruja, comida e sala de festas,
que bos cantantes viñeron e que tan boas orquestras

De novo

Onde estaban as escolas, o xulgado e Irmandade,
está a Casa da Cultura que ten más prosperidade.
Hoxe haiche na Xesteira, que che ten moito que ver,
o médico, o Concello, o colexio e onde morrer.

Os meus cantares ao meu pobo (I)

Ao pasar por Cabaleiros, por Cabaleiros cantando,
ao pasar por Cabaleiros, por Cabaleiros cantando,
as nenas de Cabaleiros, quedan no río lavando,
as nenas de Cabaleiros, quedan no río lavando.
Cabaleiros, Cabaleiros, non sei o que pode ter
Cabaleiros, Cabaleiros, non sei o que pode ter
os que veñen a Cabaleiros, axiña queren volver,
os que veñen a Cabaleiros, axiña queren volver.
A nosa pedriña longa, non hai outra coma ela,
a nosa pedriña longa, non hai outra coma ela,
capricho da natureza, cousiña da nosa terra,
capricho da natureza, cousiña da nosa terra.
As nenas de Cabaleiros na casa moura sentadas,
as nenas de Cabaleiros na casa moura sentadas,
a xentiña dos lugares carréxalle regazadas,
a xentiña dos lugares carréxalle regazadas.
Pasei pola Pontepedra cunha variña na man,
Pasei pola Pontepedra cunha variña na man,
ata logo Pontepedra, vou camiño de Seixán,
ata logo Pontepedra, vou camiño de Seixán.
alalelo alalelo alalelo alalaaa
alalelo alalelo alalelo alalaaa
alalelo alalelo alalelo alalaaa
alalelo alalelo alalelo alalaaaaaa

Os meus cantares ao meu pobo (II)

Cabaleiros vai na proa, todo concello a remar,
e xuntos os de Tordoia para diante imos tirar.
Eu tamén vivo, eu tamén vivo,
síntome tordoiessa, así pra diante tiro.
Para troitas Cabaleiros, para fiar a señora,
para rapazas bonitas, o concello de Tordoia.
Eu tamén vivo, eu tamén vivo
síntome tordoiessa, así para diante tiro.
Cabaleiros boa terra, o río pasa e non taloura
ao carón de Pedra Longa e preto da Casa Moura.
Eu tamén vivo, eu tamén vivo,
síntome tordoiessa, así pra diante tiro.
Pontepedra é o miolo, do concello de Tordoia,
Cabaleiros é a parroquia, foi e segue por agora.
Eu tamén vivo, eu tamén vivo,
síntome tordoiessa, así pra diante tiro

Os meus cantares ao meu pobo (III)

Fina me chamo de nome,
son García de apelido,
ai son García de apelido
levo Tordoia na alma,
Cabaleiros no sentido,
ai Cabaleiros no sentido.
Son as nenas van cantando,
están abrindo e fechando o cancelo,
soben e baixan pasadoiros,
van ao derecho xa polo carreiro.
Eu cántolle ao meu concello,
cántolle á miña parroquia,
ai cántolle á miña parroquia
Estou coma peixe na auga,
coma fuso e maila roca,
ai coma fuso e maila roca.
Son as nenas vea cantando,
están abrindo e fechando o cancelo,
soben e baixan pasadoiros,
van ao derecho xa polo carreiro.
Tordoia miña Tordoia,
cantos bicos che hei dar,
ai cantos bicos che hei dar,
leven para onde me leven,
non te consigo olvidar,
ai non te consigo olvidar.
Son as nenas van cantando,
están abrindo e fechando o cancelo
soben baixan pasadoiros,
van ao derecho xa polo carreiro.
son as nenas van cantando,
están abrindo e fechando o cancelo
soben baixan pasadoiros,
van ao derecho xa polo carreiro.

O camiño real

Vén o camiño real da Tablilla pra Castenda,
por Bardáns, Oleiros, Soufe fura pola Pontepedra.
E anda que xa non te quero, porque xa non vales nada
e anda que xa non te quero, porque non me dá a gana
e anda

tamén pasa por Seixán, Bedobre e Casaldabade
Campo das Lobas á Serra aí vai Castenda na grade
e anda que xa non te quero porque xa non vales nada
e anda que xa non te quero porque non me dá a gana
e anda.

Por el viñan arrieiros cunha recuiña de mulas
durmían na calzadiña toda a noitiña ás escuras.
E anda que xa non te quero porque xa non vales nada,
e anda que xa non te quero porque non me dá a gana
e anda.

Viñan os carros cargados con area e abono
os bois chegaban suados a casa cabo do dono
E anda que xa non te quero porque xa non vales nada,
e anda que xa non te quero porque non me dá a gana,
e anda.

O noso pirin pin pin

Levo o meu corazón, todo cheo de alegría
que o quero parolar, o pirin pirin pin pin
por Cabaleiros arriba

Pirin pin pin pin pin pin, Cabaleiros e acá
Tordoia xa é aquí pirin pin pin pin pin pin
Cabaleiros é acá, Tordoia xa é aquí.

De Santaia nos chegaron pola ponte de Portáns

un ramalliño de ameixas o pirin pirin pin pin pin pin
e un feixiño de mazás
pirin pin pin pin pin pin
Cabaleiros é acá, Tordoia xa é aquí pirin pin pin pin pin
Cabaleiros e acá, Tordoia xa e aquí.
Vindo de Viladabade, cruzámolo río na Balsa
poñémonos tan contentos.
pirin pin pin pin pin
todos nos din que nos pasa.
Pirin pin pin pin pin pin
Cabaleiros é acá, Tordoia xa é aquí, pirin pin pin pin pin
Cabaleiros é acá Tordoia xa é aquí.
E no cruce da Tablilla vimos ollando os letreiros
que hai un que nos apunta, o pirin pirin pimpín,
son cinco pa Cabaleiros
pirin pin pin pin pin pin
Cabaleiros é acá, Tordoia xa é aquí
Pirin pin pin pin pin pin
Cabaleiros é aca Tordoia
xa é aquí.
No cruce de Agro do Mestre sempre se atopan letreiros
quilómetros faltan dez o pirin pirin pin pin
pra o dolmen de Cabaleiros pirin pin pin pin pin pin
Cabaleiros é acá, Tordoia xa é aquí pirin pin pin pin pin
Cabaleiros é acá, Tordoia xa é aquí.
Ao entrar en Pontepedra, o miolo da parroquia,
o miolo do concello, o pirin pirin pin pin
temos o fuso e a roca pirin pinpin pin pin pin pin
Cabaleiros é acá Tordoia, xa é aquí
pirin pin pin pin pin pin
Cabaleiros é acá Tordoia xa é aquí.

HOMENAXE AS PARROQUIAS DO CONCELLO DE TORDOIA E OS SEUS PATRÓN E PATROAS PARROQUIAIS DAS IGREXAS

(Fina García, xaneiro 2009)

VIVA TORDOIA, VIVA TORDOIA
SOMOS DUNHA ASOCIACIÓN
A XENTE QUE HAI EN TORDOIA
ABRIMOS O CORAZÓN

OS QUE VIVEN EN TORDOIA
ÍMOSLLE PEDIR PERDÓN
SE ALGUÉN SE SENTE OFENDIDO
NON E A NOSA INTENCIÓN

EN ANDOIO SAN MAMEDE
TEN A BARRIGA NOS BRAZOS
A VIRXE DA ANUNCIACIÓN
CA SÚA ERMITA EN "OS PAZOS"

ANXERIS SANTA MARÍÑA
MIRA PO MONTE CASTELO
AS VOLTAS QUE DAN OS MUÍÑOS
E TODOS EN PARALELO

A PARROQUIA DE BARDANS
PATROA SANTA MARÍA
A CAPELA O SANTO ESTEVO
TENA EN ARCAI DE ARRIBA

E EN CABALEIROS TEMOS
O PATRÓN SAN XULIÁN
QUE ESTA NO ALTAR MAIOR
NA NOSA IGREXA EN SEIXAN

E EN CASTENDA DA TORRE
PATROA SANTA MARÍA
E A VIRXIÑA DO CARME
TEN A CAPELA NA "HERMIDA"

EN SANTAIA DE GORGULLOS
PATROA SANTA EULALIA
ERMITA DE ARCAI DE BAIXO
E A DE SANTA SUSANA

EN LEOBALDE QUE TEN
O SEU PATRÓN SAN CRISTOVÓ
PROTÉXEOS O VOLANTE
O MAIS VELLO E O MAIS NOVO

EN NUMIDE O SEU PATRÓN
E O APOSTOL SANTIAGO
ESCOITA O RÍO LENGÜELLE
POR ESO PASA CALADO

O VILADABADE TEN
O SEU ANEXO TORDOIA
ALÍ QUEDOU SAN XUAN
COIDANDO DA XENTE TODA

A VILADABADE TEN
O PATRÓN SAN CIPRIAN
E A VIRXE DO ROSARIO
A CAPELA DE TIBIANS

TORDOIA MIÑA TORDOIA
CANTOS BICOS CHE HEI DE DAR
LEVEN PA ONDE ME LEVEN
NON TE CONSIGO OLVIDAR

GRACIÑAS POR ESCOITAR
GRACIÑAS POLA ATENCIÓN
FACER NO FACEMOS BEN
POÑÉMOSLLE O CORAZÓN